

Rekomendacja Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia w Białymstoku dotycząca zapewnienia dostępu i umożliwienia współpracy z doradcą zawodowym uczniom w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych

Jednym z ważnych celów edukacji jest przygotowanie młodzieży do podejmowania trafnych decyzji zawodowych i właściwej ścieżki edukacyjnej. Placówką, która powinna spełniać te zadania - jest szkoła. W czasie nauki w gimnazjum, a następnie w szkole ponadgimnazjalnej człowiek przechodzi od dzieciństwa do dorosłości. W okresie tym następuje między innymi rozwijanie sprawności intelektualnej, nabywanie kompetencji społecznych, przygotowanie do wyboru zawodu. Wybór zawodu, planowanie ścieżki dalszego kształcenia, wiąże się z głębokimi przeżyciami i wyzwaniem emocjonalnymi u każdej z osób, która musi wybrać, czym będzie zajmować się w przyszłości. Jest to trudny proces decyzyjny. Często w decyzjach młodzieży pojawia się dużo nierealnych założeń, kim chcieliby być, bez uwzględnienia własnego potencjału, znajomości zawodów, wymagań rynku pracy. Młodzi ludzie nie potrafią realnie ocenić własnych możliwości, zdolności, predyspozycji.

Osobą, która może odpowiednio ukierunkować, doradzić i wesprzeć - jest doradca zawodowy. Obecność doradcy zawodowego w szkole i usytuowanie profesjonalnej pomocy blisko ucznia, staje się koniecznością. Jest to korzyść dla uczniów, wsparcie dla pedagogów szkolnych, nauczycieli, wychowawców oraz rodziców. Aktualnie rynek pracy wymusza wielokrotną zmianę miejsca pracy, ciągłe doksztalcanie się, rozwijanie umiejętności adaptacyjnych oraz radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Nie ma dzisiaj zawodu, który gwarantowałby stałość zatrudnienia. Przygotowanie młodzieży do podejmowania właściwych decyzji edukacyjnych i zawodowych jest zadaniem odpowiedzialnym i trudnym. Dlatego też, im wcześniej nauczymy młodzież świadomie planować swoje życie, tym lepiej będzie ona zarządzać własną karierą zawodową oraz szybciej przystosuje się do wymagań dynamicznego rynku pracy i przemian społeczno-gospodarczych. Nietrafione wybory prowadzą do niepotrzebnego stresu i rozczarowań już na starcie w dorosłe życie.

Zadaniem doradcy zawodowego w szkole jest więc przygotowanie uczniów do podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych, uświadomienie im konsekwencji podejmowanych wyborów, kształtowanie postaw przedsiębiorczych i wartościowych społecznie, promowanie idei permanentnego uczenia się, inspirowanie do poszukiwania informacji zawodoznawczych oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Brak stałej obecności profesjonalisty z dziedziny orientacji i poradnictwa zawodowego na poziomie gimnazjum i powyżej, powoduje, iż działalność szkół w zakresie przygotowania uczniów do podejmowania adekwatnych decyzji edukacyjno - zawodowych i planowania własnej kariery jest mało efektywna.

Zgodnie z dotychczasowymi rozporządzeniami zatrudnienie doradcy zawodowego w szkole nie jest obowiązkowe. Z drugiej strony wszystkie szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne zobowiązane są do realizowania zadań związanych z przygotowaniem młodzieży do wejścia na rynek pracy. Najczęściej tymi zadaniami obarczani są pedagodzy szkolni, którzy nie mają czasu na realizowanie zadań z orientacji i poradnictwa zawodowego.

W szkołach potrzebni są specjaliści posiadający odpowiednie wykształcenie, zmotywowani, przygotowani do pracy z uczniami, otwarci na nowe wyzwania, znający różne metody pracy, rozumiejący zmiany i potrzeby współczesnego rynku pracy. Województwo podlaskie dysponuje taką kadrą, jednakże z uwagi na brak środków na ich zatrudnienie, tylko niewiele szkół posiada doradców zawodowych.

Według danych przekazanych przez Kuratorium Oświaty w Białymstoku, w województwie podlaskim (stan na dzień 30.09.2010r) w szkołach i placówkach oświatowych na etacie nauczyciel - doradca zawodowy zatrudnionych było 56 osób,

w tym, w gimnazjach 8 osób. Przy czym, większość doradców zawodowych pracowała na część etatu, a tylko 14 osób wykonywało swoje zadania w ramach pełnego etatu. W gimnazjum żadna z osób nie była zatrudniona na całym etacie. W roku szkolnym 2009/2010 doradców zawodowych zatrudniało 11,0% szkół ponadgimnazjalnych i 3,9% szkół gimnazjalnych. Najlepiej sytuacja przedstawiała się w Białymstoku, Łomży i w Suwałkach oraz powiecie zambrowskim. Pozostałe powiaty zatrudniały doradców zawodowych sporadycznie lub w ogóle.

Rosnące wymagania na rynku pracy, coraz szybsze tempo życia, rozwój gospodarczy i technologiczny, powodują, że nie stać nas, na przypadkowe wybory, zarówno ze względów ekonomicznych (koszty edukacji i przekwalifikowania), jak i z uwagi na przeżycia emocjonalne (niezadowolenie, stres, brak poczucia własnej wartości).

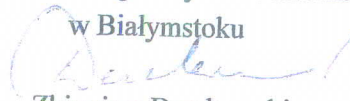
Profesjonalne poradnictwo zawodowe na terenie szkoły to gwarancja dobrego przygotowania do kształcenia ustawicznego i funkcjonowania na rynku pracy.

W szkołach, które nie zatrudniają doradców zawodowych, dobrym rozwiązaniem jest powołanie zespołów ds. doradztwa zawodowego, w skład których oprócz pedagoga czy psychologa wchodziłyby nauczyciele przedsiębiorczości, nauczyciele przedmiotowi, wychowawcy, rodzice, uczniowie oraz eksperci (doradcy zawodowi), pozyskani do współpracy z innymi instytucjami np.: OHP, CiPKZ, CKU. Każdy z członków zespołu miałby przypisane konkretne zadania do wykonania, które zostałyby opisane i realizowane w ciągu roku szkolnego. Koordynatorem działań byłby pedagog szkolny. Zorganizowanie takiego przedsięwzięcia wymaga dużego zaangażowania ze strony nauczycieli oraz świadomości dyrektora szkoły o znaczeniu poradnictwa i orientacji zawodowej w dzisiejszych czasach. Sukces szkoły to nie tylko wysoki poziom nauczania, ale także sposób funkcjonowania absolwenta na rynku pracy. Dobrze zorganizowany i skoordynowany wewnątrzszkolny system poradnictwa zawodowego daje gwarancję odpowiedniego przygotowania uczniów do podejmowania właściwych decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Białymstoku zwraca uwagę na potrzebę zapewnienia większego dostępu i umożliwienia współpracy z doradcą zawodowym uczniom szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Białymstoku ma również na względzie zbyt wysokie koszty związane z zatrudnieniem w każdym gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej doradcy zawodowego, na które z pewnością nie wszystkie organy założycielskie szkół są przygotowane.

Biorąc pod uwagę powyższe Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Białymstoku proponuje rozważyć możliwość utworzenia na poziomie powiatu, spośród instytucji, które zatrudniają doradców zawodowych partnerstwa lokalnego, którego głównym zadaniem byłoby wspieranie uczniów szkół gimnazjalnych i powyżej.

Przewodniczący
Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia
w Białymstoku

Zbigniew Dembowski